

[REDAKTOR], dnia 23 grudnia 2021.

PETYCJA

PODMIOT WNOŚZĄCY PETYCJĘ:

[REDAKTOR]
[REDAKTOR]
[REDAKTOR]
[REDAKTOR]
[REDAKTOR]
[REDAKTOR]

Adres do korespondencji:

[REDAKTOR]
[REDAKTOR]
[REDAKTOR]

ADRESAT PETYCJI:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Petycja w sprawie rozważenia uchylecia *Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 maja 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie placówek oświatowo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolono – wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania wchodzącego w życie z dniem 1 stycznia 2022 oraz pozostanie przy panującym stanie prawnym, pozostawiając czas na wprowadzenie skutecznych i niebudzących wątpliwości przepisów prawa*

Szanowni Państwo,

Wobec braku spójności przepisów **oświatowych i finansowych** w zakresie działalności domów wczasów dziecięcych od stycznia 2022 roku, które pozostawiają wiele możliwości interpretacji przez organy założycielskie oraz nadzorujące domy wczasów dziecięcych zarówno publiczne jak i niepubliczne są obecnie na etapie likwidacji. Przepisy prawa od roku 1994 zostały zmienione, co najmniej pięciokrotnie i **w trakcie zmian traciły swoją spójność**. Stoimy w obliczu potencjalnego końca jednostek systemu oświaty określonych przecież w Prawie oświatowym z 2018 roku, jako integralny element systemu oświaty, a zakładamy, że nie takie były intencje Rządu.

Rzecz dotyczy zmian legislacyjnych: wchodzącego w życie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 maja 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz.U. z dnia 18.05.2021 r. poz. 911) oraz zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz.U. z dnia 21.05.2021 r. poz. 938),

Być może część z nich może być nieuprawniona ustawowo.

Fakt zamykania się placówek DWD nie jest, jak sędzę celem zmian zaproponowanych przez MEiN. Wydaje się, że celem jest tutaj słuszne uszczelnienie systemu, bowiem w przeciwnym razie stałoby to w sprzeczności z wyraźnym apelem ministra MEiN **Pana Przemysława Czarnka, który jasno i zdecydowanie określa potrzebę istnienia DWD a wręcz zachęca do korzystania z ich potencjału.** A zatem kiedy, jak nie dziś w dobie pandemii Covid 19 dziesiątkującej ludzkość, wywołującej trwale uszczerbek na zdrowiu psychicznym i fizycznym, w dobie tragicznej jakości powietrza na terenie większości kraju i wreszcie w dobie trudnej sytuacji społeczeństwa, domy wczasów dziecięcych są wyjątkowo potrzebne, jako jednostki systemu oświaty wspierające zdrowie, profilaktykę, i dające możliwość dzieciom rodziców będących w coraz trudniejszej sytuacji, na wyjazdy przy jednoczesnym ich kształceniu. To są nasze dzieci, są one naszą przyszłością.

1. art. 73 ust. 1 rozporządzenia MEN z dnia 11 sierpnia 2017 roku w sprawie publicznych placówek oświatowo – wychowawczych [...], mówi o spełnianiu przez wychowanków domu wczasów dziecięcych obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki przez uczęszczanie do szkoły **funkcjonującej w domu wczasów dziecięcych [...]**.

Z uwagi na to, że żadne z przepisów prawa nie wyjaśnia terminu i nie reguluje zasad funkcjonowania szkoły w DWD, należało sięgnąć do słownika języka polskiego PWN i wyjaśnić pojęcie „funkcjonować”:

- pełnić funkcję, działać pracować
- być stosowanym lub postrzeganym w danej roli

Nie oznacza to „powołać” w DWD szkołę.

Również nie istnieje w przepisach prawa termin „zespołu placówek/szkół w DWD”. Nawet gdyby „zespół placówek/szkół w DWD” został powołany (kto miałby go powołać, jak finansować?), to nigdzie w przepisach nie rozgranicza się zakresu zadań DWD, a utworzonej w nim szkoły. Szkoła ma swoje zadania, które nie są przewidziane w DWD i nie są one możliwe do zrealizowania w DWD jak np. promocja ucznia, wydawanie świadectw, organizowanie egzaminów. Nie byłoby to również możliwe bez formalnego przeniesienia ucznia z placówki macierzystej np. na 10 dni do szkoły powołanej w DWD. Dziecko nie może jednocześnie być uczniem dwóch szkół, a i rodzic nie podejmie działań związanych z przeniesieniem ucznia na 10 dni czy nawet na 12 tygodni do szkoły w DWD. W tej sytuacji uczeń w dalszym ciągu pozostanie uczniem szkoły macierzystej.

Historycznie ujmując, w DWD funkcjonowała szkoła, **ta której dzieci właśnie przyjeżdżały**, której to dyrektor delegował klasę do DWD wyznaczając jej zadania edukacyjne do zrealizowania w trakcie pobytu w placówce (wówczas brak jest konieczności przeniesienia ucznia). Zadania były realizowane przez kadrę nauczycielską DWD, czasami również przez nauczycieli przyjeżdżających z dziećmi. Dyrektor szkoły macierzystej wskazywał obszar podstawy programowej do zrealizowania w ciągu pobytu tak, aby dzieci kontynuowały w placówce naukę.

Szkoła macierzysta wykorzystywała i do dziś wykorzystuje formę edukacji, miejsce i jego walory do przekazania treści dydaktycznych realizowanych w sposób wyjątkowy, bo w sporej części przez doświadczanie, przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów klimatycznych. I tak np. zlecona nauka języka polskiego, angielskiego w czasie wędrowki po górach, lub nauka przyrody, geografii, historii, matematyki, fizyki, muzyki, plastyki, w-f, to wszystko jest i było realizowane i

dokumentowane w dokumentacji szkolnej prowadzonej w DWD (potwierdzają to liczne kontrole Kuratorium Oświaty). Minimalizowano tzw. zajęcia w „ławce” choć i takie były bo np. praca przy tablicy, z mikroskopem nie jest możliwa w terenie. Dokumentacja szkolna była prowadzona w sposób bardziej szczegółowy niż ma to miejsce w szkole macierzystej, a to ze względu na konieczność przekazania szerokiej informacji dyrektorowi zlecającemu zadania i rodzicom dzieci przebywających w DWD o tym, co i w jaki sposób zostało zrealizowane. Oceny uzyskane w czasie zajęć w DWD, niejednokrotnie były przenoszone do dzienników w szkole macierzystej. Formy i treści zajęć prowadzonych w DWD oceniane były przez dyrektora, nauczycieli macierzystych a przede wszystkim przez dzieci, jako wyjątkowe i bardzo przydatne. Jako dyrektorzy DWD wielokrotnie słyszeliśmy od dzieci, że wiedzę zdobytą podczas zajęć w DWD zapamiętają na długo lub, że coś zostało zrozumiane, coś co wcześniej było problemem. Uczniowie podczas wyjazdowej atmosfery w DWD często bardziej otwartym tekstem rozmawiają o swoich problemach rodzinnych, emocjonalnych, czy osobistych. Stojąc gdzieś na leśnej polanie, w czasie przerwy, w marszu, jedząc „wędrowną” kromkę chleba, lub w czasie zajęć w klasie, proszą nauczyciela placówki o wsparcie w niejednym problemie.

Biorąc pod uwagę, jakie zadania i w jaki sposób są one realizowane w DWD, w myśl wyjaśnień słownika PWN, DWD **pełni funkcję, działa, jest postrzegana jako funkcjonująca w placówce szkoła** bowiem w DWD, co potwierdza się odpowiednią dokumentacją przebiegu nauczania, na podstawie umowy zawartej z dyrektorem szkoły, realizuje się spełnianie odpowiednio przez dziecko obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki w zakresie zleconym. Tak było przez lata, jest obecnie i nie stoi to w sprzeczności z literalnym zapisem obecnego i przyszłego prawa.

Z uwagi na szerokie spektrum potencjalnych wychowanków korzystających z domów wczasów dziecięcych, byłoby to prawnie, logistycznie i finansowo niemożliwe, aby zatrudnić nauczycieli z wszystkimi specjalnościami, niezbędnych do zrealizowania wszystkich potencjalnych zadań zleczanych przez dyrektorów szkół kierujących dzieci i młodzież na pobyt w DWD. Gdyby jednak zdecydować o założeniu szkoły np. podstawowej w placówce i prawodawca ustaliłby spójne prawo, **wówczas byłoby to jawną dyskryminacją** w stosunku do dzieci, które nie mogłyby do placówki przyjeżdżać. Wykluczy to wówczas np. uczniów szkół kierunkowych, specjalnych, ponadpodstawowych. To tak jakby ta grupa dzieci i młodzieży miała odebrane szanse na kształcenie lub wspieranie tego kształcenia połączonego z jednoczesnym wspieraniem psychicznego i fizycznego rozwoju oraz wzmocnienia ogólnej kondycji psychofizycznej i kształtowania zachowań prozdrowotnych, z wykorzystaniem lokalnych warunków klimatycznych, szczególnie w obecnie panującej pandemii Covid 19.

Mając na uwadze powyższe, niezrozumiały jest dla mnie kierunek opinii wskazujących na konieczność powołania w DWD szkoły poprzez dokonanie wpisu do ewidencji szkół i placówek tym bardziej, że nie wynika to literalnie z zapisów prawa (obowiązującego również od stycznia 2022 roku).

2. Nowa definicja „wychowanka” domu wczasów dziecięcych przedstawiana w pismach MEiN wyklucza dzieci korzystające z wypoczynku, lecz nie uwzględnia art. 92a ust. 2 ustawy o Systemie Oświaty oraz koliduje z charakterem DWD, jako placówek nieferyjnych.

W Rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 maja 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz.U. z dnia 18.05.2021 r. poz. 911) pojawia się nowe zdefiniowanie pojęcia „wychowanka domu wczasów dziecięcych”. W świetle nowych regulacji wychowankami są dzieci i młodzież przebywające w domu wczasów dziecięcych w celu, o którym mowa w § 68 ust. 1, i niekorzystające z pobytu w domu wczasów dziecięcych w ramach: 1) wypoczynku, o którym mowa w art. 92a–92t ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 oraz z 2021 r. poz. 4); 2) krajoznawstwa i turystyki, organizowanych przez publiczne i niepubliczne szkoły i placówki, do których uczęszczają, inne niż dom wczasów dziecięcych, w którym przebywają. Przy czym okres pobytu wychowanka w domu wczasów dziecięcych nie może być krótszy niż 6 dni i dłuższy niż 12 tygodni.

I tak:

„Art. 92a. 1. Ilekroć w art. 92b–92t i art. 96a jest mowa o wypoczynku, należy przez to rozumieć wypoczynek organizowany dla dzieci i młodzieży w celach rekreacyjnych lub regeneracji sił fizycznych i psychicznych, połączony ze szkoleniem lub pogłębianiem wiedzy, rozwijaniem zainteresowań, uzdolnień lub kompetencji społecznych dzieci i młodzieży, trwający nieprzerwanie, co najmniej 2 dni, w czasie ferii letnich i zimowych oraz wiosennej i zimowej przerwy świątecznej, w kraju lub za granicą, w szczególności w formie kolonii, półkolonii, zimowiska, obozu i biwaku.

Zaś Art. 92a. ust. 2 tej samej ustawy mówi o tym, że: „**Przepisom ustawy nie podlega wypoczynek** organizowany dla dzieci własnych lub **dzieci znajomych przez rodzinę lub osoby znane rodzicom osobiście**”

Osobami znanymi rodzicom osobiście są zazwyczaj: bliscy księży, przedstawiciele lokalnego HUFCA, osoby prowadzące kluby tańca, sportowe itp. **do których, na co dzień uczęszczają dzieci** w celu rozwijania zainteresowań, zdolności oraz kształtowania postaw prozdrowotnych, patriotycznych, a także zgłębiania wiary. **Zatem tylko oświadczenie - potwierdzenie przez rodzica faktu znajomości osoby organizującej wyjazd dzieci w okresie ferii zimowych i letnich jest wypełnieniem warunku zawartego w Art. 92a. ust. 2.** W takim przypadku dziecko przyjeżdżające do DWD w celu realizacji jego zadań jest wychowankiem placówki, nie zaś uczestnikiem „wypoczynku”. Zadania DWD jako placówki przeznaczonej do okresowego pobytu dzieci i młodzieży w celu organizowania i prowadzenia kształcenia dzieci i młodzieży lub wspierania i uzupełniania tego kształcenia (wg. Słownika Języka Polskiego PWN „kształcić” oznacza: 1. przekazywać komuś wiedzę, umiejętności; 2. czynić starania aby ktoś zdobywał wiedzę, rozwijał umiejętności; 3. rozwijać cechy charakteru) realizowane są przez wykwalifikowaną kadrę nauczycielską, a nie jak ma to miejsce w przypadku „wypoczynku”, gdzie zatrudniane są osoby po kursach wychowawców i niejednokrotnie pracują z dziećmi tylko sezonowo.

Powyższe potwierdza pismo MEN o sygnaturze w: **DWKI-WWR.021.1.2020.BLP z dnia 12 marca 2021 r.** „*Ponadto uprzejmie wyjaśniam, że obecnie nie planuje się odgórnego kierowania uczniów na pobyty w czasie ferii letnich, czy zimowych, organizowane przez domy wczasów dziecięcych. **Natomiast mogą one odbywać się na dotychczasowych zasadach, w tym w ramach przyznanych dotacji,** jak również na zasadach komercyjnych.*”

Analogiczne stanowisko wyraża orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 28.06.2021 roku sygn. III SA/Wr588/19, gdzie Sąd stwierdza: „W myśl zmienionych przepisów omawianego rozporządzenia MEN, za wychowanka domu wczasów dziecięcych nie będzie można uznać dziecka korzystającego z A **wyłącznie** w ramach wypoczynku, czy krajoznawstwa i turystyki organizowanych przez inne placówki”.

Jeśli natomiast pobyt w DWD w okresie ferii i wakacji byłby kwalifikowany jako „wypoczynek”, to prawo nie wskazuje w jaki sposób pogodzić to z nieferyjnym charakterem placówki. Wówczas, chyba wyłącznie na organie prowadzącym spoczywałby obowiązek finansowania działalności placówki w tym okresie, w tym wynagrodzeń nauczycieli (ciągłość zatrudnienia i ciągłość funkcjonowania placówki), w świetle braku realizacji zadań placówki, jako DWD. Tu również nie

ma wskazania ustawowego do stwierdzenia, że w tym okresie obowiązek finansowania nakłada się na organ prowadzący, lub, że np. nauczyciele będą finansowani w sposób określony (brak tego określenia), zwłaszcza, jeśli są to placówki niepubliczne, niezależnie byłaby to dyspozycja prawna przekraczająca dyspozycje dotyczące wydatków z budżetu Państwa.

W przepisach prawa dotyczących szkół i innych organizatorów wyjazdów nie zostało określone, z jakim tytułem w czasie roku szkolnego w czasie obowiązkowych zajęć dydaktycznych, dyrektor ma rejestrować wyjazd do DWD (uregulowane jest to tylko w kwestii wycieczek) i z jakim tytułem osoba znana rodzicom w czasie ferii letnich i zimowych ma rejestrować wyjazd. Od wielu lat, z uwagi na jedno z zadań domu wczasów dziecięcych tj. „organizowanie aktywnych form wypoczynku”, organizator zgłaszał wyjazd w bazie wypoczynku i to jest spójne z ustawą, choć również dzisiaj budzi wątpliwości interpretacyjne. Skoro wprowadzono rozróżnienie, które dzieci i młodzież są wychowankami i które nie są wychowankami DWD to brak jest uregulowań tytułów „wyjazdowych”. Do tej pory wszystkie dzieci przyjeżdżające do DWD i realizujące jego zadania były wychowankami DWD, bowiem zgodnie z wcześniej cytowanym wyrokiem, **o uznaniu za wychowanka determinowało to co dzieci w placówce robiły** czyli czy realizowały zadania placówki. Problem odpowiedniej rejestracji wyjazdu leżał po stronie szkoły lub organizatora a nie DWD. Nie można obarczać tego typu wątpliwościami placówek DWD, skoro brak uregulowań w tym zakresie, w przepisach dotyczących działań szkół.

3. Definicja DWD zawarta w § 68 ust. 1 Rozporządzenia, zgodnie, z którą dom wczasów dziecięcych jest placówką przeznaczoną **do okresowego pobytu** dzieci i młodzieży w celu organizowania i prowadzenia kształcenia dzieci i młodzieży lub wspierania i uzupełniania tego kształcenia, połączonego z jednoczesnym wspieraniem ich fizycznego i psychicznego rozwoju oraz wzmocnieniem ogólnej kondycji psychofizycznej i kształtowaniem zachowań prozdrowotnych, z wykorzystaniem lokalnych warunków klimatycznych, nie wyjaśnia że okresowy pobyt dzieci i młodzieży oznacza możliwość pobytu w okresie roku szkolnego (wyłączeniem ferii i wakacji choć jesteśmy placówkami nieferyjnymi - sprzeczność) lub, że też okresowość pobytu odnieść należy jedynie do pobytu konkretnego dziecka w DWD tj. w związku z § 70 ust. 2. Brak prawnego odniesienia w kontekście wprowadzonych zmian. Przed zmianą rozporządzenia, dotyczyło to okresu pobytu określonego, jako pobyt do 12 tygodni.

Reasumując:

Zasadniczo brak spójności przepisów, w konsekwencji rozbieżne opinie (po zmianie rozporządzenia) występują w kwestii:

- funkcjonująca szkoła
- wychowanek -pobyty w ferii i w wakacje - (z uwagi na wskazany wyrok, wydaje się kwestia wyjaśniona niemniej funkcjonują odmienne opinie MEiN)
- wychowanek – w kontekście, kto kieruje do DWD - (z uwagi na wskazany wyrok, wydaje się kwestia wyjaśniona niemniej funkcjonują odrębne opinie MEiN)
- sposób finansowania działalności DWD, jako placówki nieferyjnej w kontekście pobytów wychowanków (dzieci i młodzieży) nie będących wychowankami w czasie ferii i wakacji oraz roku szkolnego.

Zwracam się z uprzejmą prośbą, jak na wstępie o przyjęcie i uwzględnienie niniejszej petycji. Wierząc głęboko w to, że Ministerstwo Edukacji i Nauki nie miało na celu powolnej likwidacji domów wczasów dziecięcych, bowiem można by przecież uczynić to przy pomocy jednego aktu prawnego, lecz miało dobre intencje służące interesowi publicznemu. Zatem w imieniu własnym, kolegów/koleżanek dyrektorów deklaruje, że gotowi jesteśmy mieć swój udział w dyskusji na temat nowych rozwiązań legislacyjnych, które wprowadziłyby ład w obszarze funkcjonowania domów wczasów dziecięcych.

Doczasowe przepisy czytane przez inspektorów Kuratorium Oświaty, dyrektorów domów wczasów dziecięcych, wspierających je doradców prawnych, przez Sąd, który orzekł w sprawie, były jednakowo czytane, co może świadczyć o ich zasadniczej spójności i zgodności z delegacją ustawową.

Z poważaniem

